

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE IN JAVNO UPRAVO

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana

T: 01 478 16 50
F: 01 478 16 99
E: gp.mpju@gov.si
www.mpju.gov.si

URAD PREDSEDNIKA REPUBLIKE
DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
DRŽAVNI SVET REPUBLIKE SLOVENIJE
USTAVNO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE
RAČUNSKO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE
VARUH ČLOVEKOVIH PRAVIC REPUBLIKE SLOVENIJE
DRŽAVNA REVIZIJSKA KOMISIJA REPUBLIKE SLOVENIJE
INFORMACIJSKI POOBLAŠČENEC REPUBLIKE SLOVENIJE
KOMISIJA ZA PREPREČEVANJE KORUPCIJE REPUBLIKE
SLOVENIJE
DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA
SLOVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI IN UMETNOSTI

VRHOVNO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE
VRHOVNO DRŽAVNO TOŽILSTVO
DRŽAVNO PRAVOBRANILSTVO

OBČINE
ZDRUŽENJE OBČIN SLOVENIJE
SKUPNOST OBČIN SLOVENIJE
ZDRUŽENJE MESTNIH OBČIN SLOVENIJE

MINISTRSTVA
ORGANI V SESTAVI MINISTRSTEV
VLADNE SLUŽBE
UPRAVNE ENOTE

Številka: 1000-350/2012/1
Datum: 28.06.2012

Zadeva: Uveljavitev ukrepov na področju plač v javnem sektorju za uravnoveženje javnih financ

Spoštovani,

v Uradnem listu RS št. 40/12 sta poleg aneksov h kolektivnim pogodbam dejavnosti in poklicev, bila objavljena tudi Zakon za uravnoveženje javnih financ (v nadaljevanju ZUJF) in Aneks št. 5 h Kolektivni pogodbi za javni sektor, s katerima se zaradi uravnoveženja javnih financ posega v plače zaposlenih v javnem sektorju. V Uradnem listu RS, št. 41/12 so bili objavljeni še trije podzakonski predpisi, s katerimi se prav tako uveljavljajo določeni ukrepi na področju plač zaposlenih v javnem sektorju (Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o plačah direktorjev v javnem sektorju, Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o plačah in drugih prejemkih

javnih uslužbencev za delo v tujini, Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o delovni uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu).

Z namenom zagotovitve enotnega ravnanja proračunskih uporabnikov glede realizacije ukrepov za uravnoteženje javnih financ, ki se nanašajo na plače, vam posredujemo naslednje pojasnilo:

1. Odprava nesorazmerij v osnovnih plačah in znižanje vrednosti plačnih razredov plačne lestvice

Odprava tretje in četrte četrtine nesorazmerja v osnovnih plačah s 1.6.2012 je bila dogovorjena s podpisom Aneksa št. 5 h Kolektivni pogodbi za javni sektor (vsebinsko enako določbo vsebuje ZUJF v 155. členu). Odprava nesorazmerij v osnovnih plačah pomeni, da bodo zaposleni v javnem sektorju dejansko prejeli osnovno plačo, kot je določena s konkretnim plačnim razredom iz nove plačne lestvice, določene v prilogi 1 ZUJF, brez odbitka. Vprašanje, ali se prej odpravijo nesorazmerja in potem znižajo osnovne plače ali obratno, je torej irelevantno, saj z odpravo nesorazmerij v osnovnih plačah ni več podlage, da bi se zaposlenim obračunavala in izplačevala osnovna plača, ki je nižja od vrednosti plačnega razreda. V primerih, ko je zaposleni napredoval v višji plačni razred ali mu je zaradi napredovanja v naziv bil določen višji plačni razred, zaradi še vedno veljavnih interventnih ukrepov pa se mu plača ne obračunava in izplačuje v skladu s plačnim razredom, v katerega je napredoval, se zaposlenemu obračunava in izplačuje osnovna plača v skladu s plačnim razredom pred tem napredovanjem.

Dejstvo, da z uveljavitvijo ZUJF zaposleni v javnem sektorju prejemajo osnovno plačo, ki ustreza plačnemu razredu brez odbitkov, bistveno poenostavlja določitev osnovne plače (plačnega razreda) v primerih novih zaposlitev. Plačni razred se osebi, ki se zaposli v javnem sektorju določi v skladu z 19. členom ZSPJS, pri čemer so podatki o prevedbi delovnega mesta oziroma naziva irelevantni. Ker so nesorazmerja v osnovnih plačah odpravljena, in torej ni več postopnega doseganja končnega (uvrstitvenega) plačnega razreda po četrtinah, tudi za novozaposlene ni več treba izračunavati deležev za odpravo nesorazmerja oziroma odbitka glede na razliko med uvrstitvijo delovnega mesta oziroma naziva v konkretni plačni razred in prevedbo tega delovnega mesta oziroma naziva.

Znižanje vrednosti plačnih razredov (osnovnih plač) za 8% bo učinkovala tudi na nižje izplačilo plače iz naslova dodatkov, ki se izplačujejo v odstotku od osnovne plače, medtem ko višina dodatkov, določenih v nominalni višini (dodatki iz 37. in 38. člena KPJS), ne glede na spremembo vrednosti plačnih razredov, ostane nespremenjena. Dejstvo je namreč, da se je višina dodatkov, določenih v nominalnem znesku usklajevala glede na spremembe plačne lestvice (višine plačnih razredov), pri čemer pa je bilo spreminjanje vrednosti plačnih razredov posledica usklajevanja z rastjo cen življenjskih potrebščin (eskalacija plač), ne pa višanje ali znižanje vrednosti plačnih razredov, ker bi to omogočala npr. rast BDP, oziroma, ker bi to zahtevale zaostrene javnofinančne oziroma makroekonomske okoliščine.

2. Ukinitve t.i. varovanih plač

ZUJF v 116. členu določa ukinitve t.i. varovanih plač, kot jih opredeljujejo 48.a, 49. in 49. f člen ZSPJS (razlika med primerljivima zneskoma plače: $A040 = Z111 - Z104$). Navedeno pomeni, da zaposleni, ki so do uveljavitve ZUJF prejeli razliko do zneska plače, določenega po predpisih, ki so se uporabljali do začetka obračuna plač po ZSPJS (A040), s 1.6.2012 niso več upravičeni do prejemanja te razlike. Zaposleni, ki so do uveljavitve ZUJF prejeli t.i. varovano plačo, bodo zaradi njene ukinitve, od 1.6.2012 dalje prav tako kot ostali, ki varovane plače niso prejeli, prejeli osnovno plačo, ki ustreza konkretnemu plačnemu razredu.

V tej zvezi velja omeniti, da je glede 116. člena ZUJF bila vložena zahteva za presojo ustavnosti in predlog za začasno zadržanje izvajanja tega člena. Predlog, naj se do dokončne odločitve Ustavnega sodišča zadrži izvrševanje tega člena, je Ustavno sodišče zavrnilo (Sklep US, številka: U-I-119/12-11 z dne 21.6.2012).

3. Plače direktorjev

Z uveljavitvijo Uredbe o spremembah in dopolnitvah uredbe o plačah direktorjev v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 41/12) se je direktorjem ukinil odbitek v višini 1% osnovne plače. Uredba prav tako določa, da se uvrstitve delovnih mest direktorjev ne glede na spremembe vrednosti seštevka kriterijev, ki bi pomenile drugačno uvrstitev v plačni razred, ne morejo spreminjati do vključno 31.12.2013 (do takrat glede na določbe 159. do 163. člena ZUJF, veljajo tudi drugi interventni ukrepi). Po tem datumu pa bodo spremembe uvrstitev možne, seveda v skladu z uredbo, kot je navedeno v nadaljevanju te točke pojasnil.

Metodologija za uvrščanje ter podrobnejši kriteriji se torej do vključno 31.12.2013 uporabijo le v primeru ustanovitve nove osebe javnega prava – npr. javnega zavoda, ko je treba delovno mesto direktorja uvrstiti v plačni razred).

Sicer pa spremenjena uredba določa, da se od 1.1.2014 dalje, vsako leto glede na stanje 1. septembra, uvrstitve delovnih mest direktorjev lahko spremenijo, seveda pod pogojem, da se spremenijo vrednosti podrobnejših kriterijev, na podlagi katerih se delovna mesta direktorjev uvrščajo v plačne razrede. Nove uvrstitve delovnih mest direktorjev bodo veljale s 1. novembrom istega leta. Prav tako s 1. septembrom, se bo preverjala tudi ustreznost uvrstitev delovnih mest direktorjev iz Priloge 1 uredbe, kjer so direktorji uvrščeni v plačane razrede neposredno (ni podrobnejših kriterijev in metodologije). Tudi v tem primeru bodo nove uvrstitve pričele veljati s 1. novembrom. Na ta način bo odpravljena ena od anomalij v zvezi z določanjem plač direktorjem, in sicer, da je plačo bilo možno spremeniti zgolj ob začetku mandata, kar je pomenilo, da je posamezni direktor lahko tudi pretežni del svojega mandata prejemal plačo, ki sicer ni ustrezala vrednosti seštevka kriterijev iz ustrezne priloge uredbe. Ker se je v posameznih primerih vrednost kriterijev spremenila med trajanjem mandata, ugotovitev novega stanja pa v času trajanja mandata ni vplivala na spremembo uvrstitve direktorja v plačni razred, je v posameznih primerih celo daljše obdobje mandata direktor prejemal plačo, ki ni ustrezala dejansko izpolnjenim pogojem glede na kriterije za določitev njegove plače.

Glede na dejstvo, da veljavna ureditev plač direktorjev v javnem sektorju predvideva, da se uvrstitve v plačne razrede realizirajo s pravilnikom pristojnega ministra, bo treba zagotoviti, da bodo pravilniki, s katerimi se bodo spremenili plačni razredi delovnih mest direktorjev, objavljeni pred 1. novembrom.

4. Plače funkcionarjev

Tudi za funkcionarje se uporablja ista plačna lestvica kot za javne uslužbenke, kar pomeni, da se za 8% zniža tudi vrednost plačnih razredov funkcionarjev. Prav tako se s 1.6.2012 funkcionarjem odpravijo nesorazmerja v osnovnih plačah (156. člen ZUJF), pravosodnim funkcionarjem (sodniki ustavnega sodišča, generalni sekretar ustavnega sodišča, sodniki, državni tožilci in državni pravobranilci) pa se osnovne plače s 1.6.2012 začnejo obračunavati in izplačevati v skladu s plačnim razredom, določenim v 16. členu ZSPJS-L (Uradni list RS, št. 91/09).

Z uveljavitvijo ZUJF je ukinjeno znižanje plač vseh funkcionarjev v višini 4% osnovne plače, kot so to določali interventni ukrepi pred uveljavitvijo ZUJF (prvi odstavek 247. člena ZUJF).

Glede višine nadomestila plače po prenehanju funkcije, se skladno s 158. členom ZUJF, kot osnova za določitev višine nadomestila upošteva plača funkcionarja, določena v skladu z ZUJF. To velja tudi za funkcionarje, ki jim je funkcija prenehala in na dan uveljavitve ZUJF že prejemale nadomestilo v drugačni višini (tretji odstavek 247. člena ZUJF).

5. Eskalacija plač, napredovanje, delovna uspešnost

Kot je določeno v 159. do 163. členu ZUJF, se interventni ukrepi, določeni v Zakonu o interventnih ukrepih in Zakonu o dodatnih interventnih ukrepih (eskalacija plač, redna delovna uspešnost, povečan obseg dela, napredovanje v naziv ali višji naziv in napredovanje v višji plačni razred) »podaljšajo« do vključno 31.12.2013. Navedeno pomeni, da t.i. eskalacije osnovnih plač (uskaditve z rastjo cen življenjskih potrebščin) ne bo do konca leta 2013, do takrat se še naprej ne bo izplačevala redna delovna uspešnost, medtem ko se bo delovna uspešnost iz naslova povečanega obsega dela izplačevala v omejenem obsegu, kot je to določal že ZIU. Prav tako glede na 162. člen ZUJF, zaposleni, ki v letu 2013 izpolnijo pogoje za napredovanje v višji plačni razred in v višji naziv, ne napredujejo v višji plačni razred in v višji naziv.

Skladno s prvim in drugim odstavkom 163. člena ZUJF, zaposleni, ki so v letu 2011 in 2012 napredovali v naziv ali višji naziv in niso pridobili pravice do plače v skladu s pridobljenim nazivom, pridobijo pravico do plače v skladu s pridobljenim nazivom ali višjim nazivom s 1. junijem 2013. Prav tako s 1. junijem 2013 bodo pravico do plače, ki ustreza višjemu plačnemu razredu zaradi napredovanja pridobili tudi zaposleni, ki so v letu 2012 napredovali v višji plačni razred.

Izjema od pravila glede napredovanja zapisanega v 162. členu ter prvem in drugem odstavku 163. člena so zaposleni, za katere se uporablja tretji odstavek 163. člena ZUJF.

Ob tem velja opozoriti, da se za razliko od leta 2011, ki se ni štelo v napredovalno obdobje, leto 2013 šteje v napredovalno obdobje.

6. Plačilo za delo v tujini

Skladno z Dogovorom o ukrepih na področju plač, povračil in drugih prejemkov v javnem sektorju za uravnoteženje javnih financ, sklenjenim med vlado in večino reprezentativnih sindikatov javnega sektorja, dne 10.5.2012, je bila uveljavljena Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o plačah in drugih prejemkih javnih uslužbencev za delo v tujini (Uradni list RS, št. 41/12), ki določa znižanje nominalnih osnov za določitev osnovne plače za 8% in znižanje položajnega dodatka.

7. Delovna uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu

S spremembami in dopolnitvami uredbe o delovni uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu (Uradni list RS, št. 41/12) se najvišji dovoljen obseg sredstev, namenjenih za plačilo delovne uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu znižal s 60% na 50% dosežene razlike med prihodki in odhodki. Do konca leta 2012 so ministri dolžni izdati pravilnike, s katerimi bodo določili najvišji možni obseg sredstev za izplačilo delovne uspešnosti iz tega naslova v okviru, določenim z uredbo.

Z uredbo se spreminja tudi 7. člen, kar je posledica spremenjenega obrazca z nazivom »Izkaz prihodkov in odhodkov določenih uporabnikov po vrstah dejavnosti« (Priloga 3/B) Pravilnika o

sestavljanju letnih poročil za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava (Ur.l. RS, št. 115/02 s spremembami). Posledica spremembe 7. člena je upoštevanje presežkov preteklih let, kar je razvidno iz podatka v AOP 691. Ta sprememba se bo odrazila v obrazcu Elementi za določitev dovoljenega obsega sredstev za delovno uspešnost.

Glede na specifičnost poslovanja nekaterih proračunskih uporabnikov na področju kulture in možnosti pridobivanja nejavnih sredstev za izvajanje javne službe, se je v uredbi določilo, da uporabniki proračuna s področja kulture lahko izplačujejo delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu, če v letnem poročilu za preteklo leto izkazujejo vsaj izravnane prihodke in odhodke za izvajanje javne službe (zadnji odstavek 2. člena Uredbe o spremembah in dopolnitvah uredbe o delovni uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu (Uradni list RS, št. 41/12).

Ministrstva prosimo, da z vsebino tega pojasnila seznanijo proračunske uporabnike iz njihove pristojnosti.

S spoštovanjem,

Dr. Senko Pličanič
minister